

Yttrande till Miljö- och energidepartementet över remissen Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el Ei R2018:06

Synpunkter i korthet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det i ellagen införs bestämmelser om att det vid prövning av nätkoncession ska ingå en samhällsekonomisk analys.

Länsstyrelsen betonar dock att förändringen inte får medföra att tillståndsprövning av stamledningar tar längre tid jämfört med i dag.

Västernorrland är ett av Sveriges viktigaste energilän både sett till elproduktion och användning av el som råvara inom exportindustrin. Västernorrland är nu det fjärde största länet mätt i installerad effekt vindkraft och bidrar med en stor andel el från svensk vattenkraft. Det finns ett flertal industrier inom massa- och pappersindustrin som både använder och producerar stor mängd elkraft. En samhällsekonomisk analys bör även ha ett särskilt regionalpolitiskt fokus. Aktörer inom Västernorrland är beroende av snabba och effektiva tillståndsprocesser för utbyggnaden av ny vindkraft. En utbyggd vindkraft är en viktig del för att uppnå Sveriges energipolitiska mål och som samtidigt stärker den regionala utvecklingen i länet.

Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet

Författningsförslaget innebär att nätkoncession för stamledning endast får meddelas om anläggningen är samhällsekonomiskt lönsam, förutsatt att det inte finns särskilda skäl att frångå detta krav. För att den tillståndsgivande myndigheten, i praktiken Ei, ska kunna verifiera att anläggningen är lönsam ska Svenska kraftnät inkludera en specifik samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning när de ansöker om nätkoncession för en stamledning.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om införande av en bestämmelse i ellagen att en nätkoncession för en stamledning endast får beviljas om investeringen är samhällsekonomiskt lönsam, om inte särskilda skäl föreligger. Det finns en politisk vilja genom Energiöverenskommelsen 2016 att produktionen av el i Sverige ska baseras helt på förnybara energikällor till år 2040. En stor del av nuvarande elproduktion vid kärnkraftverken ska ersättas av andra produktionslag där vindkraft kommer att utgöra en stor del. I

Energiöverenskommelsen framgår att elcertifikatsystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Ny vindkraftsproduktion kommer i stor utsträckning att lokaliseras till elområde 1 och 2. Det leder i sin tur att begränsningar i överföringskapacitet mellan elområdena behöver byggas bort för att tillgodose behovet av elkraft i södra Sverige. De riktlinjer som tas fram för den samhällsekonomiska analysen måste beakta förutsättningar i principiella energipolitiska beslut. Svensk politik har gjort ett vägval i frågan om framtidens system för elproduktion och det måste vara styrande i det fortsatta arbetet. Länsstyrelsen vill även betona de osäkerheter som finns i samhällsekonomiska analyser som sträcker sig långt in i framtiden. Framtiden blir sällan som vi tror att den ska bli!

Västernorrland är ett av Sveriges viktigaste energilän både sett till elproduktion och användning av el som råvara inom exportindustrin. Västernorrland är nu det fjärde största länet mätt i installerad effekt vindkraft och bidrar med en ansevärd mängd el från vattenkraft. Det finns ett flertal industrier inom massa- och pappersindustrin som både använder och producerar stor mängd elkraft. En samhällsekonomisk analys bör även ha ett särskilt regionalpolitiskt fokus. Aktörer inom Västernorrland är beroende av snabba och effektiva tillståndsprocesser för utbyggnaden av ny vindkraft. En utbyggd vindkraft är en viktig del för att uppnå Sveriges energipolitiska mål och som samtidigt stärker den regionala utvecklingen i länet.

Länsstyrelsen Västernorrland anser att det inför investeringsbeslut i stamnätet ska finnas tillräckligt med beslutsunderlag och att enbart en samhällsekonomisk analys bör tas fram. Förslaget om att det ska genomföras två samhällsekonomiska analyser riskerar att förlänga en redan lång process. Länsstyrelsen instämmer i Ei:s förslag att alternativet ”prövning inom ramen för koncessionsprövningen” är det mest effektiva och lämpliga.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till varför den övergripande samhällsekonomiska analysen ska granskas av en aktör som är fristående från Svenska kraftnät. Den samhällsekonomiska analysen innehåller ett stort antal komplexa energisystemfrågor som kräver den kompetens och erfarenhet som finns hos Svenska kraftnät. Länsstyrelsen föreslår att Svenska kraftnät inledningsvis själv hanterar den samhällsekonomiska analysen på samma vis som miljökonsekvensbeskrivningen hanteras inför en koncessionsprövning.

Länsstyrelsen bedömer att en bred samrådsprocess ökar möjligheterna att få in relevanta uppgifter till den samhällsekonomiska analysen och instämmer i den delen av Ei:s förslag.

Ei föreslår att kalkylperioden för den samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningen är 40 år från det datum nätkoncession meddelas. Länsstyrelsen har i sak inget att erinra emot valet av tidshorisont för den

samhällsekonomska analysen. Vi bör dock vara ödmjuka inför den osäkerhet som finns vid bedömningar av förhållanden som ligger så långt fram i tiden.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget om att alternativ till förstärkt överföringskapacitet ska ingå i den samhällsekonomska analysen är rimligt. Vilka alternativ som kan vara möjliga är svårt att bedöma sett i ett längre tidsperspektiv. Vi känner till några begrepp idag som efterfrågefleksibilitet, flexibel produktion, energilager, alternativ lokalisering av förbrukare och produktionsenheter som kan bidra till att avhjälpa tillfälliga flaskhalsar i stamnätet. Vi kan förvänta oss nya tekniska lösningar och innovationer som erbjuder ekonomiskt genomförbara lösningar som idag kan vara svåra att förutsäga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsrådet Ylva Aller efter föredragning av energi- och klimatstrateg Mats Bäck.

Ylva Aller
Länsråd

Mats Bäck
Energi- och klimatstrateg